

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

JARMUŻ

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Profesor Andrzej Bańkowski tak pisze o rzeczowniku JARMUŻ: „zastosowanie nomenklaturalne wznowionego ad hoc słowa staropolskiego o szerokim znaczeniu «roślina uprawna o jadalnych liściach»”. W takim właśnie ogólnym znaczeniu – jako nazwa „jadalnego zielska” – wyraz JARMUŻ był używany w XV i XVI w., o czym świadczy chociażby staropolski przekład Nowego Testamentu dokonany przez S. Murzynowski, gdzie w Ewangelii św. Mateusza Królestwo Niebieskie przyrównywane jest do „ziarna gorczycznego” (czyli do ziarenka gorczycy), które „mniejszeć jest ze wszego nasienia, leć kiedy urośnie, wszech jarmużów więtsze jest” [Mat. 13,32]. Współczesny zakres znaczenia tej nazwy jest dużo węższy i opisuje odmianę botaniczną kapusty warzywnej - jedną z najstarszych odmian użytkowych tego gatunku, uprawianą już w starożytności jako roślina jadalna, ale też ozdobna. Dawniejsza hipoteza zakładała zapożyczenie ze staro-górno-niemieckiego, w którym określenie warm-muos, przekształcone następnie w varmuos, oznaczało ‘gorącą papkę’, a więc najbardziej pospolitą, ale też najbardziej prawdopodobną potrawę przyrządzaną z roślin. Tak czy siak, JARMUŻ to jedna z najstarszych uprawianych roślin jadalnych, a jej nazwa jest znana w polszczyźnie co najmniej od kilkuset lat.